

DZIENNIK USTAW

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 11 czerwca 1973 r.

Nr 23

TREŚĆ:

Poz.:

OBWIESZCZENIA:

- 136 — Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 maja 1973 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej 257
- 137 — Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 maja 1973 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin 267

136

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 29 maja 1973 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

1. Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. zmieniającej ustawę o stosunku służbowym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej (Dz. U. Nr 53, poz. 343) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej (Dz. U. Nr 12, poz. 69) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z dnia 16 grudnia 1972 r. zmieniającą ustawę o stosunku służbowym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu oraz z zastosowaniem nowej ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej nie obejmuje następujących przepisów:

1) art. 72, 74—78 i art. 81 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o stosunku służbowym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej (Dz. U. Nr 12, poz. 69) w brzmieniu:

„Art. 72. 1. Szeregowcy, podoficerowie, oficerowie i generałowie Milicji Obywatelskiej, pozostający w służbie w dniu wejścia w życie ustawy, stają się z mocy prawa szeregowcami, podoficerami, oficerami Milicji Obywatelskiej w rozumieniu niniejszej ustawy, z wyjątkiem funkcjonariuszów zajmujących stanowiska określone w art. 62 ust. 1.

2. Oficerowie Milicji Obywatelskiej posiadający stopień chorążego uzyskują z mocy prawa z dniem wejścia w życie ustawy stopień podporucznika Milicji Obywatelskiej.”

„Art. 74. 1. Funkcjonariusze określeni w art. 72 ust. 1 stają się z mocy prawa funkcjonariuszami mianowanymi na stałe, jeżeli posiadają co najmniej 3 lata nieprzerwanej służby.

2. Jeżeli funkcjonariusze określeni w art. 72 ust. 1 mają mniej niż 3 lata służby, należy ich traktować jako funkcjonariuszów mianowanych na okres służby przygotowawczej. Do funkcjonariuszów tych stosuje się odpowiednio przepisy art. 3 ust. 2 i 3.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określi, jakie służby poza służbą w Milicji Obywatelskiej podlegają zaliczeniu do służby określonej w ust. 1 i 2.

Art. 75. 1. Oficerowie, którzy w dniu wejścia w życie ustawy nie posiadają wykształcenia ogólnego w zakresie szkoły średniej lub innej szkoły uprawniającej do studiów w szkołach wyższych, obowiązani są w terminie do dnia 30 czerwca 1963 r. uzupełnić swoje wykształcenie.

2. Minister Spraw Wewnętrznych wyda w porozumieniu z Ministrem Oświaty przepisy mające na celu ułatwienie oficerom uzyskania wykształcenia określonego w ust. 1.

3. Oficerowie, którzy nie uzupełnią wykształcenia w terminie określonym w ust. 1, mogą być z tego powodu zwolnieni ze służby w okresie do dnia 30 czerwca 1964 r. Do oficerów tych stosuje się odpowiednio przepisy art. 53—61.

Art. 76. 1. Funkcjonariusze, którzy z dniem wejścia w życie ustawy przeszli ze stanowisk, do których jest przywiązany stopień służbowy, na stanowiska określone w art. 62 ust. 1, stają się z mocy prawa funkcjonariuszami bez stopnia służbowego:

1) stałymi, jeżeli posiadają co najmniej jeden rok służby,

2) mianowanymi na okres służby przygotowawczej, jeżeli posiadają mniej niż 1 rok służby; do funkcjonariuszów tych stosuje się odpowiednio przepis art. 3 ust. 2 i 3.

2. Funkcjonariuszom określonym w ust. 1 przysługuje dodatek wyrównawczy, jeżeli wskutek przejścia na stanowisko bez stopnia służbowego uposażenie ich jest niższe od poprzednio pobieranego uposażenia wraz z równoważnikiem za umundurowanie.

Art. 77. Funkcjonariusze określani w art. 76 ust. 1 mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego, o którym mowa w art. 34, jeżeli w chwili wejścia w życie ustawy posiadali co najmniej 5 lat służby uprawniającej do zaopatrzenia emerytalnego według przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i ich rodzin. Do funkcjonariuszów tych stosuje się przepis art. 69 ust. 3 i 4.

Art. 78. Funkcjonariusze, którzy zostali przeniesieni na niższe stanowisko służbowe przed wejściem w życie ustawy i pobierali rentę inwalidzką na podstawie art. 17 dekretu z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 43, poz. 273), otrzymują przez czas ograniczonej

zdolności do pracy uposażenie w wysokości uposażenia, od którego wymierzono pobieraną rentę."

„Art. 81. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 2) art. 2 i art. 4 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. zmieniającej ustawę o stosunku służbowym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej (Dz. U. Nr 53, poz. 343) w brzmieniu:

„Art. 2. 1. Funkcjonariusze bez stopnia służbowego pełniący służbę w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stają się z mocy prawa funkcjonariuszami w stopniu szeregowca Milicji Obywatelskiej.

2. Służbę pełnioną przez funkcjonariuszy wymienionych w ust. 1 do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy traktuje się na równi ze służbą pełnioną na stanowisku ze stopniem.”

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1973 r.”

Minister Spraw Wewnętrznych: S. Kowalczyk

Załącznik do obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 maja 1973 r. (poz. 136).

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1959 r.

o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Funkcjonariuszem Milicji Obywatelskiej może być obywatel polski o nieskazitelnej przeszłości, którego cechuje obywatelska i patriotyczna świadomość oraz wysoka ideowość, korzystający w pełni z praw publicznych i dający rękojmię należytego wykonywania powierzonych obowiązków ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego, posiadający odpowiednie wartości moralne, określone kwalifikacje fachowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w Milicji Obywatelskiej.

Art. 2. 1. Stosunek służbowy funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, powstaje przez mianowanie na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do służby.

2. Mianowanie może nastąpić po odbyciu zasadniczej służby wojskowej albo po przeniesieniu do rezerwy bez odbycia tej służby lub po zwolnieniu od obowiązku służby wojskowej.

3. Mianowanie może nastąpić także przed odbyciem zasadniczej służby wojskowej i przed przeniesieniem do rezerwy, w przypadkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych wspólnie z Ministrem Obrony Narodowej.

Art. 3. 1. Zdolność fizyczną i psychiczną do służby w Milicji Obywatelskiej ustalają komisje lekarskie służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określa zasady oceny stopnia zdolności fizycznej i psychicznej do służby w Milicji Obywatelskiej i orzekania o tej zdolności oraz właściwość i tryb postępowania komisji lekarskich służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w tych sprawach.

Art. 4. 1. Mianowanie funkcjonariusza następuje na okres służby przygotowawczej, który trwa 3 lata, po upływie zaś tego okresu funkcjonariusz zostaje mianowany na stałe.

2. Minister Spraw Wewnętrznych może w przypadkach uzasadnionych szczególnymi kwalifikacjami funkcjonariusza skrócić okres służby przygotowawczej, a nawet zwolnić funkcjonariusza od odbywania tej służby.

3. Do funkcjonariuszy mianowanych na okres służby przygotowawczej stosuje się przepisy dotyczące funkcjonariuszy mianowanych na stałe, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 5. 1. Na stanowiska służbowe funkcjonariuszy mianuje i przenosi oraz zwalnia z tych stanowisk Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważnieni przez niego przełożeni.

2. Oficerów zwalnia ze służby Minister Spraw Wewnętrznych.

3. Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 6. 1. Mianowanie funkcjonariusza na stanowisko służbowe może być uzależnione od ukończenia odpowiedniej szkoły wyższej bądź innej szkoły lub kursu Milicji Obywatelskiej.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określa wymagania w zakresie wykształcenia i kwalifikacji fachowych, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz na określonym stanowisku służbowym.

Art. 7. 1. Szkoły i kursy Milicji Obywatelskiej tworzy, przekształca i znosi Minister Spraw Wewnętrznych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określa:

- 1) organizację szkół i kursów Milicji Obywatelskiej,
- 2) programy i czas trwania nauki,
- 3) organizację szkolenia i składania egzaminów.

Art. 8. Początek służby liczy się od dnia określonego w rozkazie o mianowaniu.

Art. 9. Przed objęciem służby funkcjonariusz składa ślubowanie, którego brzmienie i tryb składania określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 10. 1. Funkcjonariusze podlegają służbowemu opiniowaniu.

2. Funkcjonariuszowi służy prawo zaznajomienia się z wydaną o nim opinią służbową. Może on w terminie 14 dni od zaznajomienia się z nią wnieść zażalenie.

3. Zasady i sposób opiniowania funkcjonariuszy, zaznajamiania ich z opinią, tryb wnoszenia zażaleń oraz właściwość przelożonych w tych sprawach określi Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 11. Minister Spraw Wewnętrznych określa sposób pełnienia i przebieg służby oraz szczegółowe prawa i obowiązki funkcjonariuszy.

Rozdział 2.

Stopnie milicyjne.

Art. 12. Ustanawia się następujące kolejne stopnie milicyjne:

- 1) szeregowcy Milicji Obywatelskiej:
  - a) szeregowiec Milicji Obywatelskiej,
  - b) starszy szeregowiec Milicji Obywatelskiej,
- 2) podoficerowie Milicji Obywatelskiej:
  - a) kapral Milicji Obywatelskiej,
  - b) starszy kapral Milicji Obywatelskiej,
  - c) plutonowy Milicji Obywatelskiej,
  - d) sierżant Milicji Obywatelskiej,
  - e) starszy sierżant Milicji Obywatelskiej,
  - f) sierżant sztabowy Milicji Obywatelskiej,
  - g) starszy sierżant sztabowy Milicji Obywatelskiej,
- 3) oficerowie Milicji Obywatelskiej:
  - a) młodszy oficerowie:
    - podporucznik Milicji Obywatelskiej,
    - porucznik Milicji Obywatelskiej,
    - kapitan Milicji Obywatelskiej,
  - b) starszy oficerowie:
    - major Milicji Obywatelskiej,
    - podpułkownik Milicji Obywatelskiej,
    - pułkownik Milicji Obywatelskiej,
  - c) generałowie Milicji Obywatelskiej:
    - generał brygady Milicji Obywatelskiej,
    - generał dywizji Milicji Obywatelskiej.

Art. 13. 1. Stopnie podoficerów i oficerów Milicji Obywatelskiej są stopniami dożywotnimi.

2. Funkcjonariusze zwolnieni ze służby mogą używać posiadanych stopni milicyjnych, o których mowa w ust. 1, z określeniem:

— „w rezerwie”, jeżeli funkcjonariusz podlega obowiązkowi służby wojskowej i uznany został za zdolnego do tej służby,

— „w stanie spoczynku”, jeżeli funkcjonariusz nie podlega obowiązkowi służby wojskowej.

3. Utrata stopnia milicyjnego, o którym mowa w ust. 1, następuje w razie:

- 1) utraty obywatelstwa polskiego lub
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych albo
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od roku za przestępstwo popełnione z niskich pobudek.

Art. 14. 1. Stopień szeregowca funkcjonariusz otrzymuje z chwilą mianowania na stanowisko służbowe.

2. Stopnie starszego szeregowca i podoficera nadają przelożeni określani przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

3. Pierwszy stopień oficerski (podporucznika) oraz stopnie generałów nadaje Rada Państwa na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych. Pozostałe stopnie oficerskie nadaje Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 15. Nadanie funkcjonariuszowi stopnia podoficerskiego następuje po ukończeniu szkoły podoficerskiej Milicji Obywatelskiej lub odpowiedniego kursu oraz w zależności od opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego.

Art. 16. 1. Warunkiem nadania pierwszego stopnia oficerskiego jest ukończenie wyższej szkoły oficerskiej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych lub innej szkoły wyższej i zdanie egzaminu na oficera.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach pierwszy stopień oficerski może być nadany mimo niespełnienia warunku określonego w ust. 1.

Art. 17. 1. Nadanie oficerowi wyższego kolejnego stopnia następuje stosownie do posiadanych kwalifikacji fachowych oraz w zależności od opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego. Nadanie tego stopnia nie może jednak nastąpić wcześniej niż po przesłużeniu w stopniu:

podporucznika	— 3 lat,
porucznika	— 4 lat,
kapitana	— 5 lat,
majora	— 4 lat,
podpułkownika	— 4 lat.

2. Okresy wymienione w ust. 1 mogą być skracane o jeden rok w stosunku do oficerów, którzy ukończyli wyższe studia odpowiadające kwalifikacjom fachowym wymagany na zajmowanym stanowisku.

Art. 18. 1. Funkcjonariuszowi można nadać kolejny wyższy stopień przed upływem ustalonych okresów, w drodze wyróżnienia.

2. W przypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie z punktu widzenia potrzeb służby, można nadać funkcjonariuszowi, który posiada szczególne kwalifikacje fachowe lub umiejętności do pełnienia służby na odpowiednim stanowisku służbowym, wyższy stopień mimo niezachowania warunków wymaganych do nadania tego stopnia.

Art. 19. Żołnierze przechodzący do służby w Milicji Obywatelskiej mianowani są na stopień milicyjny równorzędny z posiadany stopniem wojskowym. Jeżeli posiadany przez żołnierza stopień wojskowy nie ma odpowiednika w stopniu milicyjnym, żołnierz mianowany jest na stopień milicyjny bezpośrednio wyższy.

Art. 20. Minister Spraw Wewnętrznych ustala okresy wysługi w stopniach podoficerskich oraz określa szczegółowe warunki, zasady i tryb mianowania funkcjonariuszy na stopnie milicyjne.

Rozdział 3.

Obowiązki funkcjonariusza.

Art. 21. 1. Funkcjonariusza powinno cechować pełne oddanie Partii i Władzy Ludowej oraz ofiarność, sumienność i gorliwość w wykonywaniu powierzonych zadań.

2. Funkcjonariusz obowiązany jest przestrzegać socjalistycznej praworządności oraz kierować się poczuciem

szczególnej odpowiedzialności za ochronę porządku i bezpieczeństwa publicznego, ochronę własności społecznej oraz życia, zdrowia i mienia obywateli.

3. Funkcjonariusz obowiązany jest wykonywać zarządzenia, rozkazy i polecenia przełożonych oraz przestrzegać dyscypliny służbowej.

Art. 22. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powziął wiadomość bezpośrednio lub pośrednio w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, jeżeli sprawy te uznano za tajne albo gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne lub względy służbowe.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie służby, jak i po zwolnieniu ze służby.

3. Od obowiązku zachowania tajemnicy w określonych przypadkach może funkcjonariusza zwolnić Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony.

Art. 23. 1. Funkcjonariusz obowiązany jest do noszenia przepisowego umundurowania i wyposażenia.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi przypadki, w których funkcjonariusz może nosić ubranie cywilne.

Art. 24. Podjęcie przez funkcjonariusza pracy zarobkowej poza służbą wymaga zezwolenia przełożonego określonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 25. Funkcjonariusz może ogłaszać swą twórczość literacką, publicystyczną i naukową związaną ze służbą za zgodą przełożonego określonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 26. 1. Funkcjonariusz może należeć do organizacji lub stowarzyszeń krajowych, działających poza służbą, za wiedzą przełożonego.

2. Przynależność do organizacji lub stowarzyszeń zagranicznych albo międzynarodowych wymaga zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego.

Art. 27. Funkcjonariusz jest obowiązany uzyskać zezwolenie Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego organu na wyjazd i pobyt za granicą.

Rozdział 4.

Prawa funkcjonariusza.

Art. 28. Funkcjonariusz przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub innych powierzonych mu zadań korzysta ze szczególnej ochrony prawnej określonej w odrębnych przepisach.

Art. 29. Funkcjonariusz, który w związku ze służbą doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu, otrzymuje odszkodowanie ustalone w odrębnych przepisach. W razie śmierci funkcjonariusza w związku ze służbą odszkodowanie otrzymują pozostali po nim członkowie rodziny.

Art. 30. 1. Funkcjonariusz, który osiągnął 15 lat wyслуги, nabywa prawo do emerytury milicyjnej. Po 30 latach wysługi funkcjonariusz nabywa prawo do pełnej emerytury milicyjnej.

2. Funkcjonariusz, który stał się inwalidą, uprawniony jest do milicyjnej renty inwalidzkiej.

3. Członkowie rodzin po zmarłych funkcjonariuszach uprawnieni są do milicyjnej renty rodzinnej.

4. Zasady przyznawania świadczeń określonych w ust. 1—3 normują przepisy o -zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin.

Art. 31. 1. Funkcjonariusz otrzymuje bezpłatnie umundurowanie.

2. Rada Ministrów określi wzory umundurowania funkcjonariuszy.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określi normy umundurowania, jak również przypadki i zasady otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie. Wysokość tego równoważnika określi Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

4. Funkcjonariusz mianowany na okres służby przygotowawczej zwraca w przypadku zwolnienia go ze służby umundurowanie, którego okres zużycia nie upłynął, lub odpowiednią część równoważnika pieniężnego.

Art. 32. Funkcjonariusze określonych rodzajów służb otrzymują wyposażenie specjalne. Zasady przyznawania tego wyposażenia określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 33. Minister Spraw Wewnętrznych określi przypadki, w których funkcjonariusz otrzymuje wyżywienie, oraz normy tego wyżywienia, jak również przypadki otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie. Wysokość tego równoważnika określi Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 34. 1. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo przejazdu na koszt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych państwowymi środkami komunikacyjnymi raz w roku do jednej z obranych przez siebie miejscowości w kraju i z powrotem na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu osoba uprawniona otrzymuje zryczałtowany równoważnik pieniężny w wysokości odpowiadającej cenie biletu kolejowego na odległość 500 km, przy uwzględnieniu rodzaju i klasy pociągu oraz przysługującej ulgi taryfowej.

3. Zasady i warunki korzystania z uprawnień, o których mowa w ust. 1 i 2, określa Minister Spraw Wewnętrznych.

4. Osobom wymienionym w ust. 1 mogą być przyznawane także inne świadczenia socjalno-bytowe, których rodzaj i zakres ustala Minister Spraw Wewnętrznych.

5. Świadczenia, o których mowa w ust. 4, mogą być przyznawane również osobom uprawnionym do zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i ich rodzin.

Art. 35. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo do ulg przy przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi w zakresie i na warunkach określonych przez Ministra Komunikacji w drodze rozporządzenia wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 36. 1. Funkcjonariusz otrzymuje dla siebie i członków rodziny mieszkanie służbowe w miejscowości, w której stale pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej — na zasadach i według norm określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.

2. W razie braku mieszkania służbowego funkcjonariusz otrzymuje równoważnik pieniężny.

3. Funkcjonariuszowi przysługuje prawo remontu zajmowanego przez niego mieszkania na koszt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

4. Wysokość i zasady wypłaty równoważnika pieniężnego w razie braku mieszkania służbowego oraz zasady wykonywania remontów mieszkań określa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 37. Funkcjonariuszowi przysługuje pomoc finansowa na budownictwo mieszkaniowe według zasad określonych przez Radę Ministrów.

Art. 38. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w szczególnych przypadkach ze świadczeń innych zakładów służby zdrowia — na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 39. 1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 34, 35 i 38 uważa się żonę i dzieci odpowiadające warunkom, które zostaną określone w przepisach wydanych na podstawie tych artykułów.

2. Minister Spraw Wewnętrznych może uznać za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 34 i 38 także inne osoby pozostające na utrzymaniu funkcjonariusza.

Art. 40. Funkcjonariusz otrzymuje corocznie urlop wypoczynkowy w wymiarze trzydziestu dni kalendarzowych.

Art. 41. 1. Z ważnych względów służbowych udzielenie funkcjonariuszowi urlopu wypoczynkowego może być wstrzymane w części lub w całości, a udzielony urlop może być odwołany. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek funkcjonariusza umotywowany ważnymi względami.

2. Funkcjonariuszowi odwołanemu z urlopu przysługuje zwrot kosztów przejazdu spowodowanych odwołaniem, według norm ustalonych przepisami o należnościach służbowych w przypadkach przeniesienia lub oddelegowania, jak również innych kosztów, które określa Minister Spraw Wewnętrznych.

3. Wstrzymanie ze względów służbowych lub odwołanie urlopu wymaga zgody Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego.

4. Funkcjonariuszowi, który nie wykorzystał urlopu wypoczynkowego w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić w ciągu pierwszych trzech miesięcy, a w wyjątkowych przypadkach w ciągu pierwszych sześciu miesięcy następnego roku kalendarzowego.

Art. 42. Minister Spraw Wewnętrznych może wprowadzić urlopy dodatkowe w wymiarze do 15 dni kalendarzowych rocznie dla funkcjonariuszy, którzy pełnią służbę w warunkach szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia albo osiągnęli określoną granicę wieku lub staż służby, albo jeżeli jest to uzasadnione innymi szczególnymi właściwościami służby.

Art. 43. Funkcjonariuszowi można udzielić urlopu zdrowotnego lub okolicznościowego z innych ważnych przyczyn.

Art. 44. Minister Spraw Wewnętrznych określa szczegółowe zasady udzielania funkcjonariuszom urlopów, zasady i sposób wykorzystania urlopów dodatkowych, wymiar urlopów określonych w art. 43 oraz tryb postępowania w tych sprawach.

Art. 45. Funkcjonariuszowi-kobiecie przysługują szczególne uprawnienia przewidziane dla pracownicy według przepisów prawa pracy.

Art. 46. Dzieci funkcjonariuszy, którzy stracili życie w związku ze służbą, mają pierwszeństwo przy otrzymywaniu stypendiów w okresie uczęszczania do szkół.

Rozdział 5.

Przepisy o wyróżnieniach i odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 47. 1. Funkcjonariuszom, którzy odznaczyli się ofiarnością i dobrymi wynikami w służbie, udziela się wyróżnień.

2. Ustanawia się następujące rodzaje wyróżnień:

- 1) pochwała,
- 2) nagroda pieniężna lub rzeczowa,
- 3) udzielenie krótkoterminowego urlopu,
- 4) przedterminowe nadanie wyższego stopnia,
- 5) przedstawienie do odznaczenia państwowego.

Art. 48. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie dyscypliny służbowej oraz w innych przypadkach określonych w ustawie.

Art. 49. 1. Ustanawia się następujące kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) ostrzeżenie o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym,
- 4) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe,
- 5) obniżenie stopnia milicyjnego,
- 6) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby,
- 7) wydalenie ze służby.

2. Kary dyscyplinarne wymierza Minister Spraw Wewnętrznych lub określony przez niego przełożony.

Art. 50. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od daty otrzymania przez przełożonego dyscyplinarnego wiadomości o popełnionym przewinieniu.

2. Nie można wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po upływie dwóch lat od dnia popełnienia przewinienia.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, o ile przewinienie dyscyplinarne jest czynem zabronionym przez prawo karne. W tym przypadku nie można wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po ustaniu karalności tego czynu, określonej w przepisach prawa karnego.

Art. 51. 1. Za wykroczenia podlegające rozpoznaniu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia funkcjonariusze ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej.

2. Organy powołane do orzekania w sprawach o wykroczenia, a także inne zainteresowane organy, instytucje lub osoby kierują wnioski o ukaranie funkcjonariusza do właściwych organów Milicji Obywatelskiej.

3. Za wykroczenia, za które stosownie do przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia lub innych przepisów szczególnych właściwe organy określone w tych przepisach mogą nakładać grzywny w drodze mandatu karnego, funkcjonariusze podlegają odpowiedzialności w trybie postępowania mandatowego; kary grzywny w drodze mandatu karnego wymierzają funkcjonariuszom te organy.

4. W razie odmowy przyjęcia mandatu lub nieuiszczenia grzywny w terminie, organ upoważniony do nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego kieruje wniosek o ukaranie funkcjonariusza do właściwego organu Milicji Obywatelskiej.

5. W przypadkach określonych w ust. 2 i 4 ukaranie dyscyplinarne nie może nastąpić po upływie terminu przedawnienia określonego dla danego wykroczenia w Kodeksie wykroczeń.

Art. 52. 1. Za czyny, za które w myśl obowiązujących przepisów właściwe organy uprawnione są do nakładania kar porządkowych, funkcjonariusze ponoszą wyłącznie odpowiedzialność dyscyplinarną.

2. Odpowiedzialności dyscyplinarnej podlegają również funkcjonariusze w przypadkach, gdy właściwe organy uprawnione są do stosowania grzywny w celu przymuszenia.

3. O pociągnięcie funkcjonariusza do odpowiedzialności dyscyplinarnej występują organy, o których mowa w ust. 1 i 2, do właściwego organu Milicji Obywatelskiej.

Art. 53. Zasady i tryb udzielania wyróżnień oraz wymierzania i wykonywania kar dyscyplinarnych określa regulamin dyscyplinarny wydany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Rozdział 6.

Odpowiedzialność za naruszenie honoru i godności funkcjonariusza.

Art. 54. 1. Za czyny, które naruszają honor i godność funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej, funkcjonariusze ponoszą odpowiedzialność przed sądami honorowymi.

2. Sądy honorowe są wybieralne.

Art. 55. 1. Sądy honorowe orzekają na mocy przekazania oparłego na swobodnej ocenie dowodów, kierując się zasadami honoru i godności funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej oraz przepisami ustawy i przepisami wydanymi na jej podstawie.

2. Przy orzekaniu członkowie sądów honorowych są niezawisli.

Art. 56. 1. Sądy honorowe wszczynają postępowanie:

- 1) na wniosek właściwego przełożonego,
- 2) z własnej inicjatywy albo na wniosek kolektynu funkcjonariuszy,
- 3) na pisemny wniosek funkcjonariusza albo skargę osoby pokrzywdzonej czynem stanowiącym naruszenie honoru i godności funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej.

2. Nie można wszcząć postępowania przed sądem honorowym, jeżeli od popełnienia czynu naruszającego honor i godność funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej upłyne okres jednego roku.

Art. 57. 1. Jeżeli sąd honorowy nie dopatry się winy funkcjonariusza co do zarzucanych mu czynów, orzeka o niewinnieniu.

2. W razie uznania, że funkcjonariusz jest winny zarzucanych mu czynów, sąd honorowy orzeka o winie i stosuje środki wychowawcze w postaci:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany,
- 3) surowej nagany.

3. Jeżeli według oceny sądu honorowego środki wychowawcze wymienione w ust. 2 są niewspółmierne do wagi popełnionego czynu, sąd orzeka o winie funkcjonariusza i występuje do właściwego przełożonego z wnioskiem o wymierzenie określonej kary dyscyplinarnej.

4. Stosując środek wychowawczy lub występując z wnioskiem o wymierzenie kary dyscyplinarnej, sąd honorowy może ponadto zobowiązać funkcjonariusza do przeproszenia pokrzywdzonego, a także do naprawienia wyrządzonej szkody.

Art. 58. Nadzór nad sądami honorowymi sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych. Nadzór ten nie może obejmować spraw, w zakresie których członkowie sądów są niezawisli.

Art. 59. Szczegółową organizację sądów honorowych, właściwość, skład i sposób ich wybierania, zasady i tryb postępowania przy rozpatrywaniu spraw i orzekaniu, zasady i tryb wnoszenia i rozpatrywania odwołań oraz wykonywania orzeczeń sądów honorowych, zakres i sposób sprawowania nadzoru nad sądami honorowymi, jak również właściwość organów w tych sprawach określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Rozdział 7.

Zmiany w stosunku służbowym i zwolnienie ze służby.

Art. 60. 1. Funkcjonariusz może być przeniesiony do innej miejscowości z urzędu lub na własną prośbę albo odelegowany do czasowego pełnienia służby poza stałym miejscem służby.

2. Decyzje o przeniesieniu funkcjonariusza wydają przełożeni określani przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

3. Okres trwania delegacji nie może przekraczać sześciu miesięcy. Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony może okres ten przedłużyć do jednego roku.

Art. 61. Funkcjonariuszowi może być powierzona czasowe pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku w tej samej miejscowości na czas nie przekraczający 12 miesięcy. W tym przypadku uposażenie funkcjonariusza nie może być obniżone.

Art. 62. 1. Funkcjonariusza przenosi się na niższe stanowisko służbowe w razie wymierzenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko.

2. Funkcjonariusza można wyznaczać na niższe stanowisko służbowe w przypadkach:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku przez komisję lekarską służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, jeżeli nie ma możliwości mianowania na równorzędne stanowisko,
- 2) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej,
- 3) niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w okresie odbywania służby stałej w 2 kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,
- 4) likwidacji zajmowanego stanowiska służbowego, jeżeli nie ma możliwości mianowania funkcjonariusza na równorzędne stanowisko.

3. Funkcjonariusza można wyznaczyć na niższe stanowisko służbowe również na jego prośbę.

4. Funkcjonariusz, który nie wyraził zgody na wyznaczenie go na niższe stanowisko z przyczyn określonych w ust. 2, podlega zwolnieniu ze służby.

Art. 63. 1. Funkcjonariusza zawiesza się w czynnościach służbowych w razie tymczasowego aresztowania, jak też w przypadkach, gdy w związku z wszczęciem postępowania karnego lub dyscyplinarnego konieczne jest dla dobra służby niezwłoczne odsunięcie go od pełnienia obowiązków służbowych.

2. Zasady i tryb zawieszania funkcjonariuszy w czynnościach służbowych oraz uprawnienia przełożonych w tym zakresie określa regulamin dyscyplinarny.

Art. 64. Funkcjonariusz może być skierowany do komisji lekarskiej służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z urzędu lub na jego prośbę, w celu ustalenia stanu zdrowia oraz stopnia zdolności fizycznej i psychicznej do służby, jak również w celu ustalenia związku poszczególnych schorzeń ze służbą.

Art. 65. 1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadkach:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
- 2) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby,
- 3) niewyrażenia zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe z przyczyn określonych w art. 62 ust. 2,
- 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności, jeżeli wykonanie kary nie zostało warunkowo zawieszane.

2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadkach:

- 1) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej,
- 2) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej stwierdzonego w 2 kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary,
- 4) powołania funkcjonariusza do innej służby publicznej za jego zgodą — na wniosek organów władzy lub administracji państwowej albo władz organizacji politycznych lub społecznych,
- 5) nabycia prawa do emerytury milicyjnej w pełnym wymiarze,
- 6) na własną prośbę funkcjonariusza, z tym że decyzja w tej sprawie powinna być wydana w ciągu 3 miesięcy,
- 7) gdy wymaga tego ważny interes służby.

3. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z przyczyn określonej w ust. 2 pkt 7 może nastąpić jedynie na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 66. W razie uchylecia prawomocnego wyroku skazującego i wydania wyroku uniewinniającego albo w razie uchylecia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe lub kary wydalenia ze służby — ulegają uchyleciu skutki, jakie wynikły dla funkcjonariusza w związku z wyznaczeniem go na niższe stanowisko lub zwolnieniem ze służby, w zakresie ustalonym w decyzji wydanej przez Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego.

Art. 67. 1. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z przyczyn określonych w art. 65 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz ust. 2 pkt 1, 2 i 5 nie może nastąpić w okresie obłożnej

choroby, przed upływem 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz prosi o zwolnienie.

2. Zwolnienie funkcjonariusza na własną prośbę przed upływem 12 lat od ukończenia Akademii Spraw Wewnętrznych lub wyższej szkoły oficerskiej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych albo 5 lat od dnia ukończenia szkoły Milicji Obywatelskiej wymaga zgody Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego.

Art. 68. 1. Funkcjonariusza-kobiety mianowanej na stałe nie można w okresie ciąży i w czasie ustawowej przerwy w pracy po porodzie zwalniać ze służby — z wyjątkiem przypadków określonych w art. 65 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 pkt 3, 4, 6 i 7.

2. Przepis ust. 1 stosuje się do funkcjonariusza-kobiety mianowanej na okres służby przygotowawczej, jeżeli pełni służbę co najmniej 3 miesiące.

3. W razie zwolnienia funkcjonariusza-kobiety ze służby z przyczyny określonej w art. 65 ust. 2 pkt 7 przysługuje jej uposażenie do końca ustawowej przerwy w pracy po porodzie niezależnie od odprawy.

4. Jeżeli koniec służby przygotowawczej przypada na okres ciąży lub ustawowej przerwy w pracy po porodzie, okres służby przygotowawczej można przedłużyć, nie dłużej jednak niż o 6 miesięcy od dnia zakończenia przerwy w pracy po porodzie.

Art. 69. 1. Funkcjonariuszowi stalemu zwolnionemu ze służby, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 65 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 pkt 3 i 6, oraz uprawnionym członkom jego rodziny przysługuje prawo bezpłatnego korzystania przez okres jednego roku od dnia zwolnienia ze służby ze świadczeń służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a po upływie tego okresu — z pomocy leczniczej zakładów społecznych służby zdrowia w zakresie i na warunkach przewidzianych dla pracowników, z którymi stosunek pracy został rozwiązany.

2. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w okresie służby przygotowawczej oraz funkcjonariuszowi stalemu zwolnionemu ze służby z przyczyn określonych w art. 65 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 pkt 3, 4 i 6, jak również członkom ich rodzin przysługuje prawo do pomocy leczniczej z zakładów społecznych służby zdrowia na warunkach i w zakresie przewidzianych dla pracowników, z którymi stosunek pracy został rozwiązany.

3. Uprawnienia przewidziane w ust. 1 przysługują również członkom rodziny pozostałym po zmarłych funkcjonariuszach stałych.

Art. 70. Funkcjonariusz zwolniony ze służby zachowuje prawo do przydzielonego mieszkania służbowego lub do mieszkania zastępczego według norm powszechnie obowiązujących.

Art. 71. 1. Funkcjonariusz, który podejmie zatrudnienie w ciągu jednego roku od dnia zwolnienia ze służby, a jeśli pełnił służbę przygotowawczą — w ciągu trzech miesięcy od tego dnia, zachowuje ciągłość pracy, a okres służby w Milicji Obywatelskiej zalicza się mu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem.

2. Jeżeli funkcjonariusz nie może podjąć zatrudnienia w terminie określonym w ust. 1 ze względu na chorobę powodującą niezdolność do pracy lub inwalidztwo, zachowuje on uprawnienia określone w ust. 1 w razie podjęcia zatrudnienia w ciągu trzech miesięcy od dnia ustania niezdolności do pracy lub inwalidztwa.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do funkcjonariuszy zwolnionych ze służby w razie ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z tej służby albo skazania prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 72. 1. Funkcjonariuszy zwolnionych ze służby, którzy nie ukończyli: mężczyźni — 55 lat życia, kobiety — 50 lat życia i nie zostali zaliczeni do jednej z grup inwalidów, kieruje się na ich wniosek do pracy w społecznych zakładach pracy.

2. Prezes Rady Ministrów określa zasady i tryb kierowania do pracy funkcjonariuszy zwolnionych ze służby oraz właściwość organów w tych sprawach.

Rozdział 8.

Uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariusza.

Art. 73. Funkcjonariusz otrzymuje uposażenie i inne świadczenia pieniężne, wolne od opodatkowania.

Art. 74. 1. Uposażenie funkcjonariusza składa się:

- 1) z uposażenia zasadniczego,
- 2) z dodatków do uposażenia.

2. Inne świadczenia pieniężne obejmują:

- 1) należności za podróże służbowe i przeniesienia,
- 2) nagrody i zapomogi,
- 3) należności pośmiertne,
- 4) należności w związku ze zwolnieniem ze służby.

Art. 75. 1. Z tytułu służby funkcjonariusz otrzymuje tylko jedno uposażenie określone w niniejszej ustawie.

2. Za pełnione czynności zleczone, wykraczające poza zwykłe obowiązki służbowe, funkcjonariusz może otrzymać dodatkowe wynagrodzenie na zasadach ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

3. Wynagrodzenie za dokonane przez funkcjonariuszy wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia normują odrębne przepisy.

Art. 76. 1. Uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia o charakterze stałym płatne są miesięcznie z góry.

2. Dni wypłaty uposażenia i dodatków wymienionych w ust. 1 oraz terminy płatności dodatków do uposażenia o charakterze niestającym i innych świadczeń pieniężnych określa Minister Spraw Wewnętrznych.

3. Dodatkami do uposażenia o charakterze stałym są dodatki ustalone w stawkach miesięcznych.

Art. 77. 1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe.

2. Zmiana uposażenia następuje z dniem powstania okoliczności uzasadniających tę zmianę.

3. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub zmiana uposażenia nastąpiła w ciągu miesiąca, uposażenie za czas do końca miesiąca oblicza się w wysokości dziennej po $\frac{1}{30}$ części miesięcznego uposażenia.

4. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby lub powstały inne okoliczności uzasadniające wygaśnięcie tego prawa.

Art. 78. 1. Roszczenie z tytułu uposażenia przedawnia się po upływie trzech lat od terminu płatności uposażenia.

2. W razie zwolnienia funkcjonariusza ze służby roszczenie z tytułu uposażenia przedawnia się z upływem jednego roku od dnia zwolnienia ze służby.

3. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia przerywa się przez zgłoszenie tego roszczenia na piśmie organowi Milicji Obywatelskiej.

Art. 79. Uposażenie pobrane przez funkcjonariusza, należne mu według zasad obowiązujących w dniu wypłaty, nie podlega zwrotowi.

Art. 80. Przepisy art. 78 i 79 stosuje się odpowiednio do innych należności pieniężnych, w szczególności określonych w art. 74 ust. 2 oraz do należności z tytułu umundurowania, z zastrzeżeniem art. 31 ust. 4.

Art. 81. 1. Rada Ministrów określa uposażenie zasadnicze z uwzględnieniem wysługi lat i stawki uposażenia przywiązane do typowych stanowisk służbowych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych zalicza poszczególne stanowiska służbowe do odpowiednich stanowisk typowych w zależności od wymaganych kwalifikacji fachowych, zakresu wykonywanych obowiązków służbowych i ponoszonej odpowiedzialności.

Art. 82. Minister Spraw Wewnętrznych określa zasady i tryb zaliczania okresów służby (pracy) do wysługi lat, uwzględnianej przy ustalaniu stawek uposażenia.

Art. 83. 1. Funkcjonariusze otrzymują następujące dodatki do uposażenia: dodatek rodzinny, dodatek za stopień milicyjny oraz dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami lub warunkami służby albo kwalifikacjami.

2. Zasady i warunki otrzymywania dodatków do uposażenia oraz ich wysokość określa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

Art. 84. 1. Funkcjonariusz przeniesiony na inne stanowisko służbowe, do którego przywiązane jest uposażenie zasadnicze niższe od pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku, zachowuje dotychczasowe uposażenie zasadnicze.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariuszy przeniesionych na niższe stanowisko służbowe:

- 1) w razie stwierdzenia nieprzydatności na zajmowanym stanowisku,
- 2) w razie niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku,
- 3) w trybie dyscyplinarnym,
- 4) na prośbę funkcjonariusza.

Art. 85. Funkcjonariuszom mogą być przyznawane nagrody i zapomogi w wysokości i na zasadach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 86. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby z przyczyn określonych w art. 65 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz ust. 2 pkt 1, 2 i 4—7 otrzymuje:

- 1) odprawę,
- 2) uposażenie za urlop wypoczynkowy nie wykorzystany w roku zwolnienia ze służby,
- 3) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany w danym roku przejazd na koszt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
- 4) zwrot kosztów przejazdu do obranego miejsca zamieszkania dla siebie i członków rodziny oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego, według zasad obowiązujących przy przeniesieniach służbowych.

2. Funkcjonariusz zwolniony ze służby z przyczyny określonej w art. 65 ust. 1 pkt 2 otrzymuje 50% odprawy.

3. Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony może, w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, przyznać funkcjonariuszowi odprawę w wysokości nie przekraczającej 50% w razie zwolnienia go ze służby z przyczyn określonych w art. 65 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 pkt 3.

Art. 87. 1. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie stałej równa się wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy dalszy pełny rok wysługi ponad 5 lat nieprzerwanej służby, aż do wysokości pięciomiesięcznego zasadniczego uposażenia wraz z dodatkami o charakterze stałym. Okres służby przekraczający 6 miesięcy liczy się jako pełny rok.

2. Przy ustalaniu wysokości odprawy uwzględnia się również okresy zawodowej służby wojskowej pełnionej nieprzerwanie, w razie bezpośredniego przejścia z tej służby do służby w Milicji Obywatelskiej, jeżeli w związku ze zwolnieniem ze służby wojskowej odprawa nie została wypłacona.

3. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie przygotowawczej równa się wysokości pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym:

- 1) jednomiesięcznego — przy wysłudze do jednego roku,
- 2) dwumiesięcznego — przy wysłudze do 2 lat,
- 3) trzymiesięcznego — przy wysłudze ponad 2 lata.

Art. 88. 1. W razie śmierci funkcjonariusza przysługuje pozostałej po nim rodzinie ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany przez niego urlop wypoczynkowy oraz odprawa pieniężna w takiej wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi, gdyby był zwolniony ze służby.

2. Należności, o których mowa w ust. 1, przysługują żonie funkcjonariusza, która pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej bez względu na jej wiek i zdolność do pracy, a w dalszej kolejności dzieciom i rodzicom funkcjonariusza, jeżeli pozostawali na jego utrzymaniu we wspólnym gospodarstwie domowym.

Art. 89. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej, zwolnionemu ze służby z przyczyn określonych w art. 65 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 5 i 7, wypłaca się co miesiąc przez okres jednego roku po zwolnieniu ze służby świadczenie pieniężne w wysokości odpowiadającej uposażeniu zasadniczemu wraz z dodatkami o charakterze stałym pobieranemu na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Świadczenie to wypłaca się także funkcjonariuszowi w służbie stałej zwolnionemu ze służby na własną prośbę, jeżeli osiągnął wiek: mężczyzna — 55 lat życia, kobieta — 50 lat życia.

2. Świadczenie określone w ust. 1 przysługuje również funkcjonariuszowi w służbie stałej w przypadku zwolnienia go ze służby na skutek niewyrażenia przez niego zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe z przyczyn wymienionych w art. 62 ust. 2 pkt 1 i 4.

3. Funkcjonariuszowi w służbie stałej zwolnionemu ze służby z przyczyn określonych w art. 65 ust. 2 pkt 2 oraz funkcjonariuszowi w służbie stałej zwolnionemu ze służby

na skutek niewyrażenia przez niego zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe z powodu wymienionego w art. 62 ust. 2 pkt 3 wypłaca się świadczenie wymienione w ust. 1 przez okres sześciu miesięcy, jeżeli funkcjonariusz ten posiada co najmniej 10 lat nieprzerwanej służby. W wyjątkowych przypadkach Minister Spraw Wewnętrznych może okres ten przedłużyć do jednego roku.

4. Funkcjonariuszowi uprawnionemu do świadczenia określonego w ust. 1, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, przysługuje prawo wyboru jednego z tych świadczeń.

Art. 90. Funkcjonariuszowi nie przysługuje odprawa określona w art. 86 oraz świadczenie pieniężne określone w art. 89 w razie bezpośredniego przejścia do zawodowej służby wojskowej bądź do innej służby, do której przywiązane jest prawo do takich świadczeń.

Art. 91. 1. W razie śmierci funkcjonariusza przysługuje zasiłek na pokrycie kosztów pogrzebu w wysokości:

- 1) trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, przysługującego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym — jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice,
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1 — jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

2. Jeżeli śmierć funkcjonariusza nastąpiła na skutek wypadku pozostającego w związku ze służbą, koszty pogrzebu pokrywa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. W uzasadnionych przypadkach Minister Spraw Wewnętrznych może wyrazić zgodę na pokrycie kosztów pogrzebu funkcjonariusza zmarłego w związku ze służbą — jeżeli śmierć nie nastąpiła wskutek wypadku.

3. W przypadku pokrycia przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych kosztów pogrzebu funkcjonariusza — małżonkowi, dzieciom lub rodzicom przysługuje połowa zasiłku określonego w ust. 1 pkt 1.

4. W razie śmierci członka rodziny funkcjonariusza przysługuje zasiłek na pokrycie kosztów pogrzebu w wysokości:

- 1) dwumiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, przysługującego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym — jeżeli koszty pogrzebu ponosi funkcjonariusz,
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1 — jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

5. Minister Spraw Wewnętrznych określa zasady pokrywania przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych kosztów pogrzebu funkcjonariuszy oraz osoby, na które przysługuje zasiłek określony w ust. 4.

6. W razie zbiegu uprawnień do zasiłku na pokrycie kosztów pogrzebu członka rodziny funkcjonariusza na podstawie ust. 4 oraz na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym lub innych przepisów, funkcjonariuszowi przysługuje jeden, wybrany przez niego zasiłek.

Art. 92. W razie oddelegowania poza zwykłe miejsce służbowe oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe funkcjonariuszowi przysługują należności w wysokości i na zasadach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

Art. 93. 1. W okresie choroby, urlopów, zwolnienia od zajęć służbowych oraz w okresie pozostawania bez przydziału służbowego funkcjonariusz otrzymuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia o charakterze stałym i inne należności pieniężne przysługujące mu na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym — z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności pieniężnych lub na ich wysokość.

2. Funkcjonariusz korzystający z urlopu udzielonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych dla wykonania prac w dziedzinie literackiej lub artystycznej, jak również dla odbycia studiów lub praktyki albo z innych ważnych przyczyn, nie otrzymuje uposażenia przez czas pozostawania na tym urlopie. Przysługujące funkcjonariuszowi inne należności pieniężne nie podlegają ograniczeniu.

3. W przypadkach uzasadnionych Minister Spraw Wewnętrznych może przyznać funkcjonariuszowi pozostającemu na urlopie wymienionym w ust. 2 uposażenie w całości lub w części.

4. Minister Spraw Wewnętrznych może ograniczyć w całości lub w części wypłatę niektórych dodatków do uposażenia w okresie choroby lub urlopu zdrowotnego funkcjonariusza albo w okresie pozostawania bez przydziału służbowego.

Art. 94. 1. Funkcjonariusz skierowany do szkoły lub na przeszkolenie albo na studia w kraju otrzymuje uposażenie oraz inne należności pieniężne w wysokości i na zasadach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów określa zasady wypłaty oraz wysokość uposażenia i innych należności pieniężnych funkcjonariuszy skierowanych do akademii lub innych szkół (kursów) za granicą.

Art. 95. 1. Funkcjonariuszowi zawieszonemu w czynnościach służbowych zawieszają się od najbliższego terminu płatności 50% uposażenia zasadniczego oraz dodatki do uposażenia z wyjątkiem dodatku rodzinnego.

2. W razie uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych, funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia, chyba że został skazany prawomocnym wyrokiem sądu albo ukarany karą dyscyplinarną wydalenia ze służby. W tych przypadkach funkcjonariusz traci prawo do zawieszanej części uposażenia.

Art. 96. 1. Funkcjonariuszowi tymczasowo aresztowanemu zawieszają się od najbliższego terminu płatności połowę uposażenia zasadniczego, pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, oraz dodatki do uposażenia, z wyjątkiem dodatku rodzinnego.

2. W przypadku umorzenia postępowania karnego lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu, funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia, choćby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu funkcjonariusza ze służby. W razie skazania prawomocnym wyrokiem sądu funkcjonariusz traci prawo do zawieszanej części uposażenia.

Art. 97. 1. Funkcjonariuszowi, który samowolnie opuścił miejsce służbowe albo poza nim pozostaje, zawieszają się uposażenie od najbliższego terminu płatności. Jeżeli funkcjonariusz pobrał już za czas nieusprawiedliwionej nieobecności uposażenie, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

2. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną wypłaca się funkcjonariuszowi zawieszony uposażenie, w przeciwnym razie funkcjonariusz traci za każdy dzień nieusprawiedliwionej nieobecności $\frac{1}{30}$ część uposażenia miesięcznego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie zawinionej niemożności pełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych.

Art. 98. 1. Z uposażenia funkcjonariuszy mogą być dokonywane potrącenia na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych oraz na podstawie przepisów szczególnych — w wysokości i na zasadach określonych w przepisach o egzekucji sądowej lub egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych albo w przepisach szczególnych, jeżeli dalsze przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, rozumie się uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia oraz odprawę określoną w art. 86 ust. 1 pkt 1. Potrąceń nie dokonuje się z dodatku rodzinnego oraz z należności z tytułu zwrotu kosztów przejazdu i przewozu urzędnika domowego.

3. Dodatek rodzinny należny na osoby alimentowane przeznaczają się na rzecz tych osób bez zaliczenia na zobowiązania alimentacyjne.

Art. 99. Przy zbiegu należności z tytułu odpowiedzialności materialnej funkcjonariuszy za szkody wyrządzone jednostce organizacyjnej Milicji Obywatelskiej z innymi należnościami, z wyjątkiem należności alimentacyjnych, należnościom z tytułu odpowiedzialności materialnej funkcjonariuszy służy pierwszeństwo zaspokożenia.

Art. 100. Minister Spraw Wewnętrznych określa organy właściwe do dokonywania potrąceń z uposażenia oraz tryb postępowania w tych sprawach.

Art. 101. Przepisów art. 98—99 nie stosuje się do zaliczek pobieranych do rozliczenia, w szczególności na koszty podróży służbowej, delegacji i przeniesienia. Należności te potrąca się z uposażenia w pełnej wysokości niezależnie od potrąceń z innych tytułów.

Rozdział 9.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 102. Minister Spraw Wewnętrznych może wyznaczać funkcjonariuszy do pełnienia służby w podległych sobie jednostkach poza Milicją Obywatelską.

Art. 103. Traci moc dekret z dnia 20 lipca 1954 r. o służbie w Milicji Obywatelskiej (Dz. U. z 1954 r. Nr 34, poz. 143 i z 1955 r. Nr 46, poz. 311).